

ÉLŐ HOLTTEST

Írta: Mátrai-Betegh Béla

A szerkesztőség kapuján kilépve, két hónapon belül másodszer fogad, szinte kísértetiesen ismétlődve, ugyanaz a látvány: holttest fekszik a forgalom kellős közepén. Az első egy gázolás áldozata volt. Teherautó taposta el. A másikat egy lezuhant kő-tömb zúzta agyon.

Egy év alatt sok halottat láttam az utcán heverni; ez az év a halál esztendeje volt Budapesten. A Duna vízbe a halottakat, sok pince csordultig telt halottal; februárban, Budán, egy lucskos, enyhe napon, alig tudtam úgy járni az utcán, hogy ne halottra lépjek. A holttestek nehéz, vértől nyirkos látványa tehát nem kavart túl sokan. Férfi vagyok, elviselem émelygés és fájelem nélkül.

A két holttest, maga, a szerkesztőség kapujában, nem rendít meg, annyira legalábbis nem, hogy írjak róluk.

De erről a két holttestről van valami külön megjegyezni valóm, nemcsak az, hogy tetemek, s hogy ez, jaj, milyen szomorú látvány. Mert ezeknek a holttesteknek, azonfelül, hogy halottak voltak, ráadásul még külön rossz sorsuk volt. Cudar rossz sorsuk, akár csak egy élőnek.

E két balvégzetű holttesttel ugyanis az történt, hogy kerek huszonegy óráig feküdtek az utcán, a forgalomban, azonmód, abban a keservesen groteszk állóképben, ahogyan megállt velük az idő, mint egy elromlott vetítógép. Az akit az autó ölt meg az

őszön, egy napig hevert az úttest közepén, előbb legalább csődülettel maga körül, mintha a gyászoló rokonság állt volna fölötté, de később már irdatlan magányban, olyan egyedül és elhagyottan, ahogyan csak az elfelejtett holtak tudnak feküdni egy elgázosodott sírban. Ez meg, akit a napokban vágott agyon a kő a sarkon, ugyancsak egy napig hevert a járdaszélén, mellette, mint bűnjel a tett színhelyén, a véres téglá, amely végzett vele

A holttestek tehát ottmaradtak az utcán, huszonegy óráig. Feküdtek a kocs úton és a járdán, barna csomagolópapírral letakarva, s a kutya sem törődött velük tovább.

Furcsa. Az ember, akit egy város közepén, a forgalomban ér utól a halál, valahogy nyomomban hulladékká válik. Mint a burgonyahéj, vagy egy elhasznált villamosjegy. Mondják is: a holttesteket az utcáról eltakarítják. Akár a szemetet.

De ezzel a két holttesttel, ezzel a két cudar sorsú tetemmel még ennyi sem történt. Még a takarítás sem jutott nekik végtisztességgel ami pedig egy rothadt káposztafejnek is dukál. Az utcaseprőt sem kapták meg. Csak heverték ott, két kupac emberi anyag: csont, hús, velő, vér és zsiger.

S e holttestek, akik ott feküdtek az utcán, hosszú órákon át, egy fél-napig, egy napig, egyszerre valahogyan élni kezdtek. Ez is furcsa: az utcai halál pillanatában a holttest csakugyan

hulladék és szemét, de ha otthagyják a halál színhelyén, a múltó órák lassan-lassan visszhozák az életét, rangját és emberi méltóságát. A holttest az utcán heverve, lassanként részesévé lesz az életnek, egy járőrrelővé lesz, aki épp nem jár-kei, mert halott, de valahogy rögtönzötten halott csak, átmenetileg halott, akiről, ha még oly véres és szétloccsant is, nem lehet elhinni a halál tényét. A környezet körülötte ugyanis olyan kegyetlen, oly hangos és köznap, olyan ríktóan zsi-vajgó és részvételen, mint az élők körül. A halál bizonyos fokig ünnepsz és ez a szigorú és zárt, szertartásos ünnepség hiányzik az utcán óráig heverő holttestek körül. Élő holttestek ezek, hullák, akik valamilyen különös módon az elevenek közt maradtak a természet és társadalom feledékenysége folytán s most üveges szemmel nezik maguk körül a tolongást s úgy érzik, méltatlanul bántak velük.

A két holttesttel, amely huszonegy órán át feküdt a nyílt utca során, a szerkesztőség kapujában, a társadalom csakugyan méltatlanul bánt. Egy korban, amely az emberiséget hirdeti s bizonyára gyakorolni is kívánja, az utcán heverő holtak ügye nem a köztisztaságé és nem a rendészeté. Az emberiség kérdése. Bánjunk hát, legalább a holtakkal, emberien.

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: <i>Mátrai - Betegh Béla</i>		Tárgy: <i>308</i>	
Cím: <i>Hosszok heve</i> <i>Élő holttest</i>		Hely: <i>1945. nov. 28</i>	
Forrás: <i>Hosszok heve</i>		Helyszám: <i>1945. 11</i>	
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. tüz.)	(Oldal)
Személy:		Oszályozás	